formule bij dezen doop bediend wel geheel juist is en of deze doop wel in een zuivere Kerk is bediend, maar of deze doopsbediening, nu in algemeenen zin genomen, nog vergezeld gaat met de wederbarende en levendmakende werking des Heiligen Geestes. De doop is het sacrament van de afwassching der zonden door het bloed en den Geest van Christus, het bad der wedergeboorte, gelijk de Apostel het noemt. In een schijnkerk wordt die zaligmakende werking des Heiligen Geestes niet meer gevonden. In zulk een Kerk heerscht de geestelijke dood, omdat de Geest des Heeren van zulk een Kerk geweken is. Of men in zulk een schijnkerk nog kinderen met water besprengt en daarbij zekere woorden prevelt, doet er niet toe. Wat Calvijn noemde de kracht en werkzaamheid van den Doop wordt in die schijnkerk niet meer gevonden. Er is geen afwassching met het bloed van Christus, er is geen wedergeboorte door den Heiligen Geest. En waar die beide niet meer gevonden worden, daar is ook geen Christelijke doop meer. Maar zoolang men in een Kerk, hoe verbasterd en gedeformeerd ze ook wezen moge, nog een werking des Heiligen Geestes waarneemt, er nog zielen worden wedergeboren ten eeuwigen leven en er nog gelooviger zijn, die de verlossing in Christus bloed door het geloof aannemen en deelachtig worden, heeft men daar nog een deel van de Christelijke Kerk, en is de doop, die daar bediend wordt, nog een werkelijke doop. Want de doop is dan niet een uitwendig waterbad, maar verzegelt wat de Heilige Geest in de harten doet.

Of wil men het anders uitgedrukt, laat Prof. Bavinck het dan aldus zeggen: „Alle Christelijke Kerken erkennen nog elkanders doop en spreken daarmede feitelijk uit, dat in haar allen nog zooveel waarheid aanwezig is, *dat de mogelijkheid van zalig te worden niet is uitgesloten*" (Dogmatiek IV blz. 590). Alleen dan, wanneer alle waarheid Gods uit de Kerk geweken is, wanneer de leugen zoo de overhand heeft gekregen, dat van het Evangelie der genade niets is overgebleven en daarom de mogelijkheid van zalig te worden is buitengesloten, kan zulk een genootschap, al noemt het zich Kerk, niet langer als een Christelijke Kerk erkend worden en houdt ook het waterbad in zulk een schijnkerk bediend, op een Christelijke doop te zijn.

Zal nu wel niemand durven beweren, dat in de Hervormde Kerk de mogelijkheid om zalig te worden is buitengesloten, moet veleer erkend, dat de Heilige Geest ook aan deze Kerk nog geen scheidsbrief gegeven heeft, maar trots haar ontrouw in haar midden werken blijft en door de prediking van het Woord nog velen tot het geloof in Christus brengt, zoo volgt hieruit vanzelf, dat in deze Hervormde Kerk nog altoos wordt gevonden een stuk van de Christelijke Kerk en dat de doop, in deze Kerk bediend, daarom nog als een Christelijke doop erkend moet worden. De grond toch, waarom de doop niet herhaald mag worden, is, zooals onze Belijdenis zegt, dat men ook niet tweemaal wedergeboren kan worden. Er is maar één wedergeboorte en daarom ook maar één doop.

Toch vloeit hieruit niet voort, dat *elke* doop in de Hervormde Kerk bediend, reeds daarom als Christelijke doop erkend zou mogen worden. Een doop, die niet naar de instelling van Christus bediend wordt, is geen doop. En de moeilijkheid schuilt juist daarin, dat de Hervormde Kerk ons geen genoegzame zekerheid biedt, dat de doop naar de instelling van Christus bediend is. We bedoelen daarmede niet, dat in de Hervormde Kerk ambtsdragers optreden, die geheel of ten deele het Christelijk geloof hebben prijs gegeven. De wettigheid en kracht van den Doop hangt niet af van de waardigheid of het geloof van hem, die den Doop bedient; anders zou men nooit zekerheid hebben, of men wel werkelijk gedoopt was. De doop is niet het sacrament van den predikant, maar van de Kerk, of wil men nog liever van Christus, die het door zijn Kerk laat bedienen. Maar al kan het persoonlijk ongeloof van een predikant den doop niet krachteloos maken, wel zou dit het geval zijn, wanneer zulk een predikant opzettelijk de doopsformule wijzigen ging om daarmede duidelijk te toonen, dat hij niet bedoelde den Christelijken doop uit te reiken. Aan een letterlijk uitspreken van de gewone Doopsformule hangen we daarom niet. Maar wanneer de Doop niet bediend wordt in den naam des Drieëenigen Gods is dit geen Christelijke doop. En men weet hoever in dit opzicht de willekeur van sommige moderne predikanten in de Hervormde Kerk gegaan is. Nu mag echter, ook waar men de Hervormde Kerk er een verwijt van maakt, dat aldus zelfs het sacrament van den Doop door haar niet meer heilig gehouden wordt, toch billijkheidshalve niet vergeten worden, dat de Synode der Hervormde Kerk nooit ofte nimmer aan zulke afwijkende doopsbedieningen haar zegel heeft gehecht, of verklaard heeft, dat ieder predikant den Doop mocht bedienen, zooals hij het wilde. Veeleer heeft de Synode, toen bij haar geklaagd werd, dat enkele predikanten van de Doopsformule afweken, openlijk hare ernstige afkeuring te kennen gegeven over „elke willekeurige afwijking, welke aan den doop zijn eigenaardig karakter ontneemt" en tot de Kerkeraden een circulaire gericht om er bij hen op aan te dringen, dat „zij toe zouden zien, dat bij de Doopsbediening de woorden ontleend aan Matth. 18 : 19 werden uitgesproken." Gerust mag dan ook gezegd worden, dat thans in den regel de doop wel bediend wordt naar de instelling van Christus, en zulke afwijkingen zelden meer voorkomen. De fout van de Synode is alleen geweest, dat zij geen wettelijke bepalingen heeft willen maken om het verplicht gebruik van de Doopsformule vast te stellen en de predikanten, die deze doopsformule niet gebruiken, daarvoor te straffen. En de aanschrijving aan de Kerkeraden gericht, om toe te zien, dat de predikanten niet willekeurig van de doopsformule afwijken, baat al zeer weinig, wanneer zulk een kerkeraad zelf geheel modern is en er niets om geeft, hoe de Doop bediend wordt.

In geval men dus te doen heeft met iemand, die uit de Hervormde Kerk tot ons overkomt, en die vroeger gewoond heeft in een geheel moderne gemeente en daar, door een modernen predikant gedoopt is, is er zeker reden om een nader onderzoek in te stellen, voorzoover dit mogelijk is, of deze predikant wel de doopsformule aan Matth. 18 ontleend gebruikte, en indien dit niet geschiedde, behoort zulk een persoon als nog niet gedoopt den Christelijken doop te ontvangen. Maar kan desaangaande geen zekerheid verkregen worden, dan herhale men den Doop niet. Aan den Doop hangt de zaligheid niet. Een conditioneelen doop, zooals de Roomsche Kerk voor dergelijke gevallen heeft, kent de Gereformeerde Kerk niet.

Dr. H. H. K.

Uit de Pers.

Er wordt wel eens de indruk gegeven, alsof onze Gereformeerde Kerken een zeer ernstige crisis doorleven.

Dr. Smit waarschuwt terecht in het *Stichtsche Zondagsblad* om de feiten niet te overdrijven.

Men doet net alsof er tegenwoordig zulk een crisis kookt en gist in de Geref. Kerken, gelijk als nog nooit daar geweest is. En vele toeschouwers schudden al reeds bedenkelijk het hoofd, het ergste vreezende, een doodelijken schok verwachtende en wat al niet meer. En vele toeschouwers letten op de stormseinen en wachten op onweer en noodgetij en wat al niet vreeselijks nog in der tijden nacht verborgen zij.

Wij gelooven echter, dat men schromelijk overdrijft. De stormseinen zijn geen stormseinen, der tijden nacht is voor ons niets doodelijker dan voor eenige andere kerk in de wereld, neen, integendeel, de zoogenaamde crisis-verschijnselen zijn absoluut geen crisis-verschijnselen, neen, lijken daar zelfs in 't geheel niet op.

Zien we de „opgenoemde" gevallen even onder de oogen. De brochure-Veltenaar over Bijbelscritiek bijv. Nu, ja, is dat nu een crisis-verschijnsel? Och kom. Ware het zoo, dat een lang opgekropt verzet tegen de belijdenis zich eindelijk in een hartstochtelijk geschrift had lucht gegeven, dat neerviel en insloeg als een donderslag bij helderen hemel, en ware het zoo dat zulk een symptoom ware van wat der jongeren borst alom vervult, ja, dán — dán ware het een crisis-verschijnsel. Maar 't lijkt er niet op. De boezem van Dr. Veltenaar gloeit niet van opgepropt verzet, neen integendeel, hij heeft slechts enkele zwerf-gedachten op vrij ongelukkige wijze te boek gesteld en zou op dit moment vermoedelijk die zwerf-gedachten weer wat graag aan den ketting leggen der goed-bezonken en klaar gefundeerde Gereformeerde opvatting. Hij heeft geen crisis en maakt geen crisis. Hoogstens werpt hij alleen wat stof op tegen zichzelf. Laat men aan deze brochure toch niet éénig, éénig gewicht toekennen om het leven der Geref. kerken te leeren kennen. Daar zou men zich met de hierop azende liberale bladen allerschromelijkst vergissen.

En verder, Dr. H. Jansen van Eindhoven, Geref. predikant. Ja, deze heeft de bediening neergelegd en neer moeten leggen, omdat hij allengs en hoe langer hoe meer geheel op ethisch standpunt was gekomen en misschien wel doorglijdt tot het modernisme toe. Ha, een crisis, roepen er sommigen! Het komt in de beste families voor, dat iemand van overtuiging verandert. Hoe vaak komt het voor in de Herv. Kerk. Toch zeker wel legio malen?

Alleen maar, in de Herv. Kerk merkt ge dat niet zoo scherp. Wie daar verandert, nu ja, die krijgt eens kwestie met zijn kerkeraad, maar die gaat toch rustig door, behoeft zijn ambt niet neer te leggen, geniet van de Hervormde leer-vrijheid en wordt, als hij daar zin in heeft, desnoods Boeddhist, desnoods heidensch dominee.

Wie zal het hem voor de dit en de dat beletten? De wateren vloeien daar rustig door, voor zoover ze althans nog vloeien. En springt er al eens een uit den band à la Ds. Keck of Ds. Paauwe of Dr. van Baarsel, nu ja, dan roept iedereen: „Wat zonderling! Hij had rustig thuis kunnen blijven en rustig door kunnen zieken" Maar crisis, o neen, crisis is het niet.

Is het dan in de Geref. kerken wèl een crisis als iemand zijn geweten en zijn ambt neerlegt en.... neerleggen m o e t! Absoluut niet! Dit verschijnsel is 'n teeken dat de leer, dat de belijdenis der vaderen gehandhaafd wordt, dat er tucht bestaat naar luid der Dordtsche Kerkorde en dat men ook niet schroomt die tucht zonder aanzien des persoons te handhaven. 't Is geen crisis, doch teeken van gezondheid, zooals het zich in elk kerkelijk leven voor zal doen, als er werkelijk leven is. Wij meenen dat „doorzieken" een crisisverschijnsel is, doch dat Dr. Jansen's geval een gezondheidsteeken genaamd moet worden. Eere den man, die zijn overtuiging eerlijk belijdt, hoe droevig wij die overtuiging ook achten moeten. Eere der Kerk, die de belijdenis handhaaft.

Overigens zij dit nog opgemerkt, dat Dr. H. Jansen niet vandaag of gisteren zijn afwijkende meeningen heeft opgedaan, doch dat hij reeds vanaf de studentenjaren bekend staat als inwendig worstelende tusschen Gereformeerd en modern in. Dit heeft dan nu beslag gekregen, een crisis in 't leven van dezen jongen predikant, doch absoluut geen crisis in 't kerkelijk leven der Geref. kerken.

Ten derde, Oosterlands uittrede. De Geref. kerk van Oosterland bij Zierikzee verbreekt 't verbond met de andere Geref. kerken en gaat een nieuw verbond aan met de Geref. gemeenten, die in Zeeland vrij talrijk zijn.

Ja, ziet u, dat kan bij ons. 't Is een vrij verbond van vrije kerken. 't Leven wordt niet ineengeperst in een kerkelijk dwangbuis, een corsetmatige organisatie, doch het leven is alleen gebonden aan eigen plaatselijke belijdenis. 't Is niet d e Geref. K e r k van Nederland, maar 't zijn de Geref. K e r k e n van Nederland, een federatief verbond ingevolge de Dordtsche Kerkorde onzer Geref. vaderen. Zoo kan iedere kerk 't verbond verbreken en op zichzelf gaan staan of een ander verbond met andere kerken sluiten. En zoo kan ook 't verbond der Kerken 't verbond met de een of andere plaatselijke Kerk zijnerzijds opzeggen en verbreken, zonder dat daartoe de plaatselijk kerk haar goederen verliest. Die vrijheid bestaat en moet blijven bestaan.

Nu heeft Oosterlands kerk hiervan gebruik gemaakt. Wij betreuren dit, doch kunnen het zeer wel verstaan. In de piëtistische landstreek dreigde zoo iets al lang. Ze zijn daar eigenlijk van harte oud-Gereformeerd, door en door conservatief, levende bij voorkeur uit de oudste boeken der oudste vaderen, doodelijk bang voor de nieuwe bondjes der nieuwe mannen van dezen tijd. Dat zit er wel meer in Zeeland. De zee schijnt mystiek te maken en zelfs droomerig en slaperig mystiek. Er zijn plaatsen, waar het althans op Zondag nooit zwaar genoeg kan en nooit bekommerd genoeg. Dikwerf gaat daarmee samen een schromelijk te licht in de ethiek. Menschen, die in de week de kat niet alleen in het donker knijpen, maar ook op klaarlichten dag, in het leven geen beef van Christendom vertoonen erger dan de heidenen. En nochtans op Zondag diep bekommerd, zwaarder dan zwaar, de mug uitzeigend. Den kemel echter doorzwelgend in de week. Zulke menschen zijn er nog al veel, en een gemeente waar dit «pharisme» van eigenaardige stempel overheerscht, is zeker moeilijk te bearbeiden. Velen onzer predikanten voelen geen roeping aldaar te gaan werken. Eenerzijds geen wonder! Anderzijds toch jammer; immers, de zendeling gaat uit naar de gevaarlijkste posten uit roeping, laat de dominee iets van den zendeling mogen hebben, ook in roeping neigende tot de gevaarlijke posten en desnoods zichzelf er aan wagen om der wille van den grooten Zender.

Dat echter in een dergelijke gemeente op een zekeren dag het besluit genomen wordt oud-Gereformeerd te worden, nu, dit verwondert ons geenszins. De oud-Gereformeerden dulden dat soort verkeerd en onethisch piëtisme makkelijker dan wij, ja, werken het op menige plaats in de hand. De oud-Gereformeerden toonen zich op menige plaats tegenstanders van de Christel. school, voorstanders van de kermis, laksch in de tucht op het leven, schromelijk laksch en nochtans allerergst bekommerd op Zondag. Wie zich daarin beter thuis voelt dan in de Geref. Kerken, welnu, die blijve niet, doch ga! 't Zal voor onze Kerken geen crisis ten doode, doch een crisis ten leven zijn. En we hopen en bidden, dat er onder die oud-Gereformeerden dan mannen mogen opstaan (zooals er ook wel bij zijn, Gode zij dank), welke de aloude belijdenis der vaderen weer in leer en leven hoog mogen houden, zóó hoog, dat hereeniging op den duur van al wat Gereformeerd is, vanzelf noodzakelijk wordt.

Indien deze jaren naar de brochure-Aalders enz. frisch leven mogen wekken, waarbij er, nu ja — eenigen die niet van ons zijn zichzelf leeren kennen en weggaan, doch de anderen, de Kerken als zoodanig frisch en jong de schouders zetten onder de nieuwe taak der nieuwe eeuw, en moedig voorwaarts zich spannen, dan zal de «reuke des levens ten leven» vanzelf alle alarmeerders over crisisverschijnselen logenstraffen en zullen onder Gods zegen onze kerken den loop mogen voortzetten en het geloof behouden. En als dan al e crisis niet anders zij dan het medegekruisigd worden met Christus, dan zal alle afloop zijn het medeopstaan met Christus ten eeuwigen leven.

Dr. S.

Onze klacht, dat op ons tweede Sociale Congres de Kerk niet genoegzaam tot haar recht kwam, wordt ook door andere bladen gedeeld. Zoo schrijft B. in het *Stichtsche Zondagsblad:*

In de Heraut betreurt Dr. H. H. Kuyper het, dat op het overigens zoo uitnemend geslaagde Christelijk Sociaal Congres, over de toch ook voor de sociale kwestie zoo belangrijke vraag, welke taak de Kerk heeft, met geen enkel woord gesproken werd. Het scheen alsof zij, die het agendum van dit Congres saamstelden, aan de Kerk en haar roeping zelfs niet gedacht hadden.

In het algemeen kan het misschien betreurd worden, dat dit tweede Congres hoofdzakelijk met de practijk, weinig met de beginselen te doen had.

Leg naast de Referatenbunden van dit tweede, maar eens het proces-verbaal van het eerste Congres, en gij zult bemerken, dat op het eerste meer vraagstukken van algemeen-godsdienstigen en ethischen aard besproken werden, op het tweede meer afgeleide vraagstukken. De veranderde tijdsomstandigheden mogen zeker als oorzaak genoemd worden, maar toch beluisteren wij in het woord van Dr. Kuyper een klacht over het te weinig van algemeen religieuzen aard.

Ds. Sikkel schreef in 1903: „we moeten op de christelijk-sociale b e g i n s e l e n ingaan, indien we tot christelijk-sociale p r a k t ij k willen komen." Prof. Rutgers sprak op het eerste Congres, dat wie alleen met de praktijk rekent, er zoo licht toe komt, om de teugels te laten schieten, de lijn te vieren, hier en daar wat in te schikken en zoo van Gods weg af te raken.

Nu is er geen sprake van, dat dit het geval is met ons tweede Congres, maar toch is het woord van Dr. Kuyper de overdenking waard. „De arbeiders kunnen de Kerk niet missen", schreef Talma in 1914. En reeds is de vervreemding van de Kerk bij de arbeiders groot. De Kerk heeft hier zeker schuld; te meer reden, om deze uiterst belangrijke kwestie te behandelen op het Congres.

In het algemeen: de beginselen moeten bestudeerd.

Is men het eens over den grondslag der Christ.-Soc. beweging? Nog steeds wachten wij op de vervulling van de belofte door den heer Smeenk gedaan na de polemiek Koffyberg-Smit".

Heeft het Mosaische recht nog beteekenis voor het tegenwoordige sociale leven? Toen Ds. Koffyberg over dit punt een opmerking maakte op het Congres, antwoordde de heer Diemer «maar niet op Theologische kwesties te zullen ingaan".

Wij doen geen uitspraak; alleen vragen wij: is de opmerking van Dr. Kuyper niet juist en nam de behandeling der algemeene beginselen niet een te geringe plaats in op het Congres?

Voor Kinderen.

OPSTANDING.

De Paaschzon schijnt op 't ledig graf,
De Heer is opgestaan,
Hij die voor ons aan 't kruishout stierf
Met onze schuld belaân.

Hij die voor ons ging in den dood,
Herneemt het leven weer.
Ontstijgt het graf door eigen kracht,
Der zijnen Hoofd en Heer.

De lange weg van Bethlehem
Naar Golgotha en kruis,
Is nu volemd, 't is al volbracht,
Hij keert naar 't Vaderhuis.

De vijand bracht Hem wreed ter dood
En meende, 't is gedaan,
Maar God de Heer verbrak dien raad,
Gods Zoon is opgestaan.

Hij die eerst in den dood Zich gaf,
Voor zondaars boos en snood,
Die 't leven aflegt en herneemt,
Hij overwint den dood.

Men had bij 't graf een wacht gezet,
Vergeefs, Gods engel daalt,
Nu slaan de wachters op de vlucht,
De Christus zegepraalt.

Nu beeft de Satan en zijn rijk,
Gebroken is zijn macht,
Want Jezus Christus overwon,
In heerlijkheid en kracht.

Nu juicht al wie in Christus is:
Lof zij den Zoon van God!
Nu wacht ook mij verrijzenis
Een eeuwig heerlijk lot.

Nu blijkt de groote Davidsspruit
Met kracht Gods Zoon te zijn,
Hij die de macht der zonde brak
Hij maakt de zondaars rein.

Want Hij vernieuwt het booze hart,
Dat wordt een tempel Gods
Wanneer Hij 't met Zijn Geest vervult
Al satans list ten trots.

Halleluja, de Heer verrees
Gods Zoon is opgestaan,
Wat Hij volbracht vermocht niet een.
Zing dan Zijn groote dâan.

Roemt dan in Zijn verrijzenis
Die ons het leven schenkt.
Zijn opstaan is een zegepraal
Die eeuwig heil ons brengt.

Hij is verrezen uit den dood
Dat Hij ons 't leven gaf,
Hij heeft verwonnen voor altijd
De macht van dood en graf.

Wie in Hem stierf herleeft straks weer
Tot eeuwge heerlijkheid;
Hem door den Zoon, den Christus Gods,
Eens uit gena bereid.

VIJAND EN VRIEND.

XX.

IN HET VUUR.

Vader en moeder praatten nog geruimen tijd nadat dat Kees vertrokken was. De sterke drank kreeg van alles de schuld. Maar de ouders vergaten dat zij zelf ook schuld hadden, en boven al dat dronkenschap, hoe verkeerd ook, toch een diepere oorzaak heeft, n.l. de zonde. Bij den een spruit daaruit voort hoogmoed, bij een ander onmatigheid, bij een derde gierigheid. Maar het zijn al te maal vruchten van denzelfden boom. De Schrift zegt: »geen dronkaard zal het Koninkrijk Gods beerven.« En ook: »God wederstaat den hoovaardige,« en wederom: »de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad.«

Doch aan dat alles dacht Kees niet. Hij dacht alleen aan zijn mislukt plan, en wat hij nu verder doen zou. Oppassen was echter de boodschap. Want hij merkte zeer goed, dat ook de opzichter van een en ander had gehoord en dat kon kwade gevolgen hebben.

Zoo was er dan als 't ware een verborgen oorlog tusschen baas Peter en Kees, waarbij de laatste steeds de aanvaller was en de eerste zich zoo goed mogelijk verdedigde.

Op een avond ging de baas zijn huisdeur sluiten, toen hij, naar het weer kijkend, een roode plek aan de lucht bespeurde. De maan scheen helder, maar daar kon het rosse schijnsel niet van komen. Plotseling vermoedde hij wat er gaande was. Er moest brand zijn.

Dat werd hem spoedig duidelijk, toen hij de vele voetstappen hoorde op den anders zoo stillen straatweg, en het geluid van wielen. Snel ging hij zijn vrouw waarschuwen en haastte zich toen naar buiten. De roode plek, die al grooter werd, zeide hem waar hij wezen moest. Het groote huis van den kleerenmaker stond in brand. Van alle kanten kwamen de dorpelingen opzetten. Een der twee brandspuiten gaf reeds water, de andere rukte aan. Het was hoog tijd dat er hulp kwam, want reeds sloegen de vlammen uit de bovenverdieping en liep het benedenhuis groot gevaar. Alles werd zoo veel mogelijk uitgedragen. Er heerschte een geweldige drukte. Er werd geschreeuwd en gejouwd, en de blusschers hadden een moeilijke taak.

»Zijn er nog menschen boven?" vroeg baas Peter. »Zoo ver ik weet niet" antwoordde de kleerenmakersbaas. »Maar daar komt iemand".

't Was de knecht, Kees' vriend, die waarschijnlijk niet nuchter naar beneden werd gebracht. Men vroeg hem of er zog volk boven was.

»Neen — ja — neen — ja toch.... Kees".

Baas Peter begreep in eens alles, Kees lag willicht boven dronken te slapen en zou — ellendig verbranden. Hij zou naar lichaam en ziel verloren zijn.

Intusschen waren ook tal van Kees' vrienden verschenen, en zagen aan wat er gebeurde. Maar geen hunner waagde het een hand uit te steken voor den jongen man met wien zij zoo menige vrolijken avond hadden gehad. Alleen gingen er een paar zijn ouders waarschuwen, die in diepen slaap lagen, en nu zich haastten naar den brand.

Gelukkig wist baas Peter bij het woord de daad te voegen. »Ik zal het met Gods hulp wagen," sprak hij en snelde met een het brandende huis binnen en de trap op. Een dikke rook sloeg hem te gemoet. Denkelijk was de brand op de trap ontstaan doordat een der twee beschonkenen een brandend lampje had omgestooten. Door den rook heen bereikte de wakkere smid den zolder, maar waar was Kees te vinden?

Op dit oogenblik klonk een sissend, klettetend geluid. Een waterstraal uit de tweede spuit had het brandende dak getroffen en een glasruit verbijzeld. Bij het licht der naar binnen spelende vlam ontdekte baas Peter een gesloten deur. Die in te trappen was voor den sterken man het werk van een oogenblik. Daar binnen zag hij Kees op zijn bed liggen, die snorkte, geheel onbewust van wat er gebeurde. Haastig greep de baas den jongen man die wel loodzwaar scheen en droeg hem op den zolder, die nu vol dikken rook stond, terwijl men hier en daar vlammen zag.

Het was hier niet lang uit te houden. »Heere, help mij!" riep Peter, die vergeefs trachtte de trap weer te vinden.

Eensklaps hoort hij hoe boven hem, vlak bij, een raam wordt ingeslagen. Te gelijk klinkt een stem:

»Hierheen baas gauw!"

Bij het maanlicht onderscheidde hij duidelijk drie mannen, die op het dak zaten. Een was, bleek later, Kees' vader. Zoo snel mogelijk en met alle kracht tilde de baas Kees omhoog, die nu door het raam naar buiten werd getrokken. De baas zelf volgde nog bij tijds. Want reeds kraakte het dak. Langs een ladder kwamen allen behouden beneden. Kees werd naar het ouderlijke huis gebracht. De smid zocht zijn woning op, daar men den brand nu zoo goed als meester was.

HOOGENBIRK.

Buitenland.

Duitschland. Men wil in Duitschland scheiding van kerk en staat en toch verlangt men de Volkskerk te behouden. Daarom is het parool door velen afgegeven: laten alle richtingen op Godsdienstig gebied de handen ineen slaan, zoo wordt èn de eenheid èn de volkskerk gered. Van positieve zijde wordt daartegen gewaarschuwd terwijl men hen die het Evangelie van den gekruisigden Christus liefhebben, oproept om zich tegen de aanvallen van hen, die de volkskerk willen behouden waarin alle richtingen opgenomen zullen worden, te verdedigen. Het komt steeds meer aan den dag, dat er van een zuivere scheiding van Kerk en Staat niets komen zal. In vele dingen blijkt het, dat de Kerk door den Staat zal onderdrukt en overvleugeld worden; bewijzen voor deze beweering zijn in menigte voorhanden, als bijv. de schoolpolitiek die gevolgd wordt, de houding die in kerkelijke vraagstukken aangenomen wordt, en die men van plan is in te nemen tegenover de Theologische faculteiten aan de Staatsuniversiteiten.

De socialisten hebben hunne eerst zoo vijandige houding tegenover de Kerk laten varen; zij zijn heel wat gematigder geworden. Maar deze matiging is een gevolg van een compromis met de radicale kerkelijke richting. Daarmede stemt de politieke ontwikkeling overeen, die tot een verbond van de socialisten met de linksburgerlijke partijen heeft geleid. De machthebbers in den Staat zullen den kerkelijk-liberalen gunstig zijn, maar met de wenschen der geloovige kringen zal niet gerekend worden.

Op schoolgebied wordt nu al geijverd tegen het onderwijs in den Catechismus, en voor een Godsdienstonderwijs waarbij de belijdenis der Kerk is uitgeschakeld, met verbod van confessioneele bijzondere scholen. De onderwijzers willen het Godsdienstonderwijs niet uit de school bannen, maar zij verlangen hun religie den kinderen in te prenten. Zij die in Christus gelooven, of zij Luthersch of Gereformeerd zijn, of zij tot eene Vrije Kerk of tot een Gemeinschaft behooren, staan er op dat hunne kinderen op de school van den Christus der Schriften hooren, en dat hun de Heiland niet voorgesteld wordt als een Godsdienstig-genie.

Van geloovige zijde eischt men daarentegen een belijdende kerk; de kerk mag niet tot een »spreekzaal« gemaakt worden, die dienst doet om het volk te »verlichten«.

Deze dingen worden op allerlei manieren uitgesproken, maar tot een oproeping: laat ons op den grondslag van de belijdenis onzer Kerken ons aaneensluiten en de Kerk des Heeren wederom tot openbaring brengen, om haar alzoo tot een zout te doen zijn dat bederf weert en een zuurdeeg dat alles doortrekt, — komt het helaas niet. Men durft de vrije kerk, de belijdende kerk, niet aan, en daarom blijft het bij betoogen en overwegingen, terwijl de hand niet aan den ploeg geslagen wordt. Zal de ellende in Duitschland nog grooter moeten worden, om 't daartoe te brengen? De Heere ontferme zich over het zoo zwaar bezochte land!

Gemengd Nieuws.

Kerstfeestviering op Socialistische manier. Op Zaterdag en Maandag voor Kerstmis van 1918 heeft de Brunswijksche regeering voor 1500 kinderen van «proletariërs" een kerstfeest georganiseerd. De kosten van het feest werden uit de Staatskas genomen en bedroegen 100.000 mark. De »soldatenraad" had daarvoor den Dom verzocht, welk verzoek door den »Domprediger' werd toegestaan, nadat beloofd was dat daarbij niet gesproken, maar alleen Kerstliederen gezongen zouden worden. Desniettegenstaande hielden op Zaterdagavond de president der republiek, de kleermaker Merges, en de «Volkscommissaris voor Binnenlandsche zaken," de Roomsgezinden Sepp Oerter, toespraken. Toen des Zondags de Domprediger daartegen protesteerde, antwoordde laatstgenoemde, dat hij er zich niet aan zou storen en des Maandags weer spreken zou.

Er heerschte op dien Maandagavond een oorverdoovend tumult, zoodat het orgel dat met volle werk bespeeld werd, er niet boven uit kon komen. Ten gevolge van het lawaai kon de heer Sepp Oerter slechts enkele volzinnen uitspreken. De kinderen speelden krijgertje op den kansel, liepen over het Kettergraf en reden op de leuning van de altaartrap. De kleinere kinderen voldeden in de kerk aan hun natuurlijke behoefte, zonder dat dit door de volwassenen verhinderd werd.

Tegen deze schandalen werd door de kerkeraden en het landsconsistorium ernstig geprotesteerd. Als antwoord daarop is wellicht te beschouwen, dat weldra een wet werd uitgevaardigd waarbij het uittreden uit de kerk gemakkelijk werd gemaakt, en dat den predikanten een duurtetoeslag van 350 Mark, waartoe in November besloten werd, tot hiertoe niet uitbetaald werd. De regeering maakt het in Brunswijk zoo, dat een groote meerderheid van het volk wenscht dat aan de heerschende ellende een einde gem akt wordt door het binnenrukken van Russische troepen.

WINCKEL.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:

Het is een voorrecht voor een berichtgever, dat zijne mededeelingen worden gelezen en dat er goede nota van wordt genomen. Maar nog grooter is het genot, wanneer nog vóór het gelezen wordt de instemming wordt betuigd. Herinnerd werd, in het vorige nummer aan de bespreking op de laatstgehouden jaarvergadering om eene goede verhouding aan te geven voor bijdragen.

Deze week, nog vóór *de Heraut* verscheen, kwam het bericht dat een broeder die *f* 25.— contribueerde, zijne contributie verdubbelde, zoodat het aantal leden in Amsterdam dat meer dan *f* 25.— contribueert, weer met één is verhoogd.

Een andere broeder niet tot de meergegoeden behoorende, verdubbelde eveneens zijne contributie.

En in de *Amsterdamsche Kerkbode* werd op hetzelfde stramien geborduurd als waarop in de vorige *Heraut* gewezen werd.

Volgens dit blad worden de leden der Gereformeerde Kerk van Amsterdam (Amsterdam Zuid is hier zeker niet bij genomen) op 5½ millioen geschat.

Voor de Kerk moet uiteraard het eerst en het meest worden bijgedragen.

Ook hier is het »gehoorzamen beter dan offerande" van toepassing.

Bijdragen voor de Kerk is niet anders dan het voldoen aan verplichting.

Een der eerste vruchten van de toepassing van het gereformeerd beginsel is, de geboden en ordinantiën des Heeren uit dankbaarheid met blijdschap volbrengen.

Maar ook het onderhouden van de scholen der wetenschap wordt volgens den Heidelberger Catechismus onmiddellijk na het onderhouden der Kerken genoemd.

Vraagt de Kerk 2 pCt. van het inkomen, de Vrije Universiteit zou reeds met ½ pCt. geholpen zijn.

De verwachting is dus niet te hoog gespannen, indien uit de stad Amsterdam voor de Vrije Universiteit jaarlijks *f* 10,000 wordt gerekend.

Nu bedraagt de Contributie uit »Amsterdam" en »Amsterdam Zuid", nadat door het Locaal Comité krachtig is gewerkt, niet meer dan *f* 2947.50. Neem aan dat deze contributie met 25 pCt. wordt verhoogd, dan zou men nog pas *f* 3684.35 kunnen boeken. Maar het aantal leden en contribuanten kon minstens verdubbeld worden. Uit het handboekje der Gereformeerde Kerken voor Nederland blijkt, dat in de beide Kerken toegelaten zijn tot het Avondmaal 14.000 leden.

Uit het verslag blijkt, dat van dit getal niet meer dan 446 contribuanten bij de Vereeniging zijn ingeschreven, en dit niettegenstaande de voortdurende actie van het Locaal Comité.

De Classis Amersfoort der Geref. Kerken heeft in haar vergadering van 8 April 1919, praeparatoir geëxamineerd en met algemeene stemmen beroepbaar verklaard den heer D. G. A. Brouwer, Theologisch Candidaat aan de V.U. en wonende Hendrik v. Viandenstraat, Amersfoort.

Op last der Classis,
G. MENKEN, Scriba.